

Ústavnoprávne požiadavky prípustnosti obmedzenia práva na informácie držané štátom

Lapšanský, L.*

LAPŠANSKÝ, L.: Ústavnoprávne požiadavky prípustnosti obmedzenia práva na informácie držané štátom. Právny obzor, 106, 2023, č. 6, s. 502 – 520. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.6.02>

Constitutional requirements for the permissibility of limiting the right to information held by the state. The European Court of Human Rights and the Constitutional Court of the Slovak Republic continue to enforce the requirements of the substantive rule of law in the process of assessing the permissibility of limiting the right to information, but at the same time they also identify situations of overuse of the right to information. The Constitutional Court of the Slovak Republic opened a new decision-making practice, according to which the procedural situation of the absence of a valid decision on the merits of the applicant's right to access information within a certain time frame constitutes a violation of the applicant's substantive right to information.

Key words: *limitation of the right to information held by the state, European Court of Human Rights, Constitutional Court of the Slovak Republic*

Úvod

Predpokladom demokratického uplatňovania moci v modernej spoločnosti je informovanosť jednotlivých občanov o veciach verejného záujmu. Informovanosť jednotlivcov sa zabezpečuje dvoma spôsobmi. Osoby majú právo na sprostredkované informácie, ktoré im poskytujú masmédiá. Zároveň majú právo na informácie od orgánov verejnej moci.¹

Rozhodujúcim normatívnym podkladom práva na informácie v právnom poriadku Slovenskej republiky sú článok 26 Ústavy Slovenskej republiky² (ďalej tiež „Ústava“) a článok 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd³ (ďalej tiež „Doho-

---

Mgr. Lukáš Lapšanský, PhD., Ústav štátu a práva SAV, v. v. i., Bratislava.

¹ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. 6. 1999, sp. zn. II. ÚS 10/99.

² „Článok 26

- (1) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.
- (2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.
- (3) Cenzúra sa zakazuje.
- (4) Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.
- (5) Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.“

³ „Článok 10

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok

vor“). Obe tieto normy obsahujú základnú právnu úpravu tak slobody prejavu, ako aj práva na informácie, pričom právna úprava oboch týchto základných práv a slobôd je v oboch uvedených normách – týkajúcich sa ich obsahu aj limitov – z veľkej časti spoločná.

Z pohľadu obsahu má právo na informácie tri relatívne samostatné zložky, a to:

- a) vyhľadávanie informácií, teda zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec existujú, aké a kde sa nachádzajú;
- b) prijímanie (vlastnými zmyslovými orgánmi; technickými zvukovými, obrazovými alebo zvukovo-obrazovými záznamovými prostriedkami; akýmkoľvek iným spôsobom) informácií, teda získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť prijímateľom spracovaná pre vlastnú potrebu alebo aj pre potrebu iných; a
- c) rozširovanie informácií, teda odovzdania prijatej informácie akýmkoľvek spôsobom ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom.⁴

Z pohľadu úlohy štátu možno právo prijímať informácie vnímať dvojakým spôsobom, teda ako:

- a) negatívne právo, ktoré zakazuje štátu alebo iným subjektom, aby bránili osobe prijímať informácie, ktoré mu chcú alebo môžu poskytnúť iné osoby; alebo
- b) pozitívny záväzok štátu vyhovieť žiadosti fyzickej alebo právnickej osoby o prístup k informáciám, zhromaždiť žiadané informácie a poskytnúť tieto informácie tejto osobe.⁵

Predmetom rozboru v tomto príspevku bude pozitívny záväzok štátu sprístupniť jednotlivcovi ním požadované informácie, zhromaždiť žiadané informácie a poskytnúť tieto informácie žiadateľovi. S týmto pozitívnym záväzkom štátu koreluje právo jednotlivca na sprístupnenie ním žiadaných informácií držaných štátom.

Pre jasnejšie vymedzenie predmetu rozboru v tomto príspevku je potrebné pozitívny záväzok štátu sprístupniť jednotlivcovi, ním žiadané informácie je zasadiť do kontextu širších práv a povinností štátu v oblasti toku informácií smerom k fyzickým a právnickým osobám spadajúcim pod jeho jurisdikciu. Ústava prostredníctvom práva na informácie vytvára tri skupiny informácií. Prvú skupinu predstavujú informácie, ktoré štátne

---

nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

2. *Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinom, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“*

⁴ Nález Ústavného súdu z 26. 4. 2004, sp. zn. I. ÚS 57/00.

⁵ KMEC, J. KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář.* Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1009.

orgány a orgány územnej samosprávy musia predložiť oprávneným osobám. Druhá skupinu tvoria informácie, ktoré štátne orgány ani iné orgány verejnej moci nemusia predložiť oprávneným osobám, ale musia strpieť prístup k nim, ak oprávnené osoby uplatnia svoje právo na informácie. Tretiu skupinu tvoria informácie, ktoré nemožno zverejniť, pretože ide o informácie podliehajúce úprave čl. 26 ods. 4 Ústavy. Ústava teda neobmedzuje právo na informácie z hľadiska predmetu tohto práva, teda neustanovuje pozitívny výpočet informácií, ktoré oprávnená osoba môže vyhľadávať, prijímať a rozširovať, ani neurčuje negatívny výpočet informácií, ktoré nemožno vyhľadávať, prijímať a rozširovať. Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie, pokiaľ nejde o informácie podliehajúce obmedzeniu podľa článku 26 ods. 4 Ústavy.⁶

Základným normatívnym podkladom na vytváranie prvej skupiny informácií je článok 26 ods. 5 Ústavy. Právny poriadok Slovenskej republiky ukladá rôznym orgánom verejnej moci povinnosť proaktívne zverejňovať určité informácie. Popri zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií; ďalej tiež „zákon o slobode informácií“), ktorý obsahuje všeobecnú právnu úpravu povinnosti rozsiahleho okruhu orgánov verejnej moci a iných povinných právnických osôb proaktívne zverejňovať vymedzené informácie (§ 5 až 6), ďalšie zákony ukladajú povinným osobám povinnosť proaktívne zverejňovať či už informácie menovite označené zákonom⁷, okruh informácií vymedzený zákonom⁸, okruh informácií, ktorého rozsah sčasti posudzuje samotný zverejňujúci orgán⁹, alebo okruh informácií určený samotným zverejňujúcim orgánom¹⁰.

Základným normatívnym podkladom na vytváranie tretej skupiny informácií je článok 26 ods. 4 Ústavy. Právny poriadok Slovenskej republiky vymedzuje informácie, ktoré nemožno zverejniť. Ide napríklad o zákony upravujúce povinnosť mlčanlivosti

⁶ Nález Ústavného súdu zo 16. 6. 1999, sp. zn. II. ÚS 10/99.

⁷ Napríklad podľa § 4 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov: „(1) Politická strana je povinná vyhotovovať záverečnú správu o nákladoch na volebnú kampaň pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky a pre voľby do Európskeho parlamentu (ďalej len „záverečná správa“). (3) Politická strana je povinná doručiť najneskôr v 30. deň po vykonaní volieb záverečnú správu ministerstvu vnútra v listinnej podobe a elektronickej podobe. (4) Záverečnú správu politickej strany zverejní ministerstvo vnútra na svojom webovom sídle do 30 dní od jej doručenia v listinnej podobe a je prístupná verejnosti na päť rokov.“

⁸ Napríklad podľa § 30 ods. 1 prvá veta a ods. 2 zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „(1) Úrad zverejní právoplatné rozhodnutie, oznámenie o koncentracii, a ak to povaha veci nevyklučuje, začatie konania vo všetkých ostatných veciach vyplývajúcich z ustanovení tohto zákona. ... (2) Úrad pri zverejňovaní oznámenia koncentrácie podľa odseku 1 vždy zverejní účastníkov koncentrácie, povahu koncentrácie a odvetvie hospodárstva, v ktorom koncentrácia vznikla.“

⁹ Napríklad § 3 ods. 6 prvá veta zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok): „Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na svojom webovom sídle, ak ho majú zriadené alebo aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon.“

¹⁰ Napríklad § 69 ods. 5 prvá veta zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon): „Údaje katastra, ktoré ustanoví úrad všeobecne záväzným právnym predpisom, sa zverejňujú raz za štvrtrok aj v podobe štruktúrovaných údajov, ktorá umožňuje vyhľadávanie a ich ďalšie automatizované spracovanie.“

vo vzťahu ku skutočnostiam, o ktorých sa povinné osoby dozvedeli v súvislosti s určitou činnosťou¹¹, o niektoré vecne vymedzené skutočnosti¹², o citlivé informácie na úseku kritickej infraštruktúry, ktorých rozsah určí príslušný orgán¹³, alebo o utajované skutočnosti, ktoré takto označí pôvodca dotknutej skutočnosti a v oblastiach, ktoré určí vláda Slovenskej republiky¹⁴.

Základným normatívnym podkladom na vytváranie druhej skupiny informácií, teda na plnenie pozitívneho záväzku štátu sprístupniť jednotlivcovi ním žiadané informácie, sú článok 26 ods. 2 Ústavy a článok 10 ods. 1 Dohovoru. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Ústavný súd“) vo svojej rozhodovacej činnosti pri výklade a aplikácii článku 26 Ústavy konštantne zohľadňuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) pri výklade a aplikácii článku 10 Dohovoru¹⁵. Preto požiadavky vyplývajúce z judikatúry ESLP týkajúce sa pozitívneho záväzku štátu sprístupniť jednotlivcovi ním žiadané informácie podľa článku 10 ods. 1 Dohovoru sa stávajú takmer bezvýhradne požiadavkami ohľadne tohto záväzku štátu aj podľa článku 26 ods. 2 Ústavy, teda stávajú sa požiadavkami ústavnoprávnymi.

Medzi právnymi režimami pozitívneho záväzku štátu sprístupniť jednotlivcovi ním žiadané informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy a podľa článku 10 ods. 1 Dohovoru však predsa len existujú určité rozdiely.

Prvý rozdiel možno zaznamenať na úrovni osobnej pôsobnosti práva jednotlivca na sprístupnenie ním žiadaných informácií.

Naopak, podľa ustálenej judikatúry ESLP článok 10 Dohovoru nepriznáva jednotlivcovi právo prístupu k informáciám, ktorými disponuje verejný orgán, ani neukladá štátu povinnosť odovzdať mu ich. Na strane druhej, takáto povinnosť môže vzniknúť, ak poskytnutie informácie je uložené vykonateľným súdnym rozhodnutím alebo ak prístup k informácii je rozhodujúci pre výkon slobody prejavu jednotlivca, obzvlášť slobody prijímať a šíriť informácie, a odmietnutie takéhoto prístupu predstavuje zásah do výkonu tohto práva.¹⁶ Pri rozhodovaní o otázke, či nesprístupnenie informácie predstavuje zásah do výkonu slobody prejavu jednotlivca, súd posúdi prípad vo svetle jeho konkrétnych okolností a so zreteľom na nasledujúce kritériá: i) účel žiadosti o informácie; ii) povaha požadovaných informácií; iii) úloha žiadateľa a iv) či boli žiadané informácie pripravené a dostupné. Kategórie osôb, ktorým bolo na základe výsledkov tohto testu priznané prá-

¹¹ Napríklad § 23 ods. 1 zákona č. 46/193 Z. z. o Slovenskej informačnej službe; § 20 ods. 1 zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve; § 80 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore.

¹² Napríklad § 3 ods. 16 a 17 a § 8 ods. 3 a 11 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹³ Pozri § 2 písm. k), § 5 písm. h), § 6 písm. g) a § 12 ods. 2 a 3 zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre.

¹⁴ Pozri § 2 písm. a) a e) a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁵ Napríklad nález Ústavného súdu z 10. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 464/2010; DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 663 a 664. DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 333.

¹⁶ Rozsudok ESLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Mad'arsko* z 8. 11. 2016, sťažnosť č. 18030/11, bod 156.

vo na informácie, sú napr. novinári¹⁷, neziskové organizácie s aktivitami zameranými na otázky verejného záujmu¹⁸, akademickí vedci a autori literatúry o témach verejného záujmu¹⁹.

Podľa litery článku 26 ods. 2 Ústavy sa sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie zaručuje každému jednotlivcovi. Na túto širokú osobnú pôsobnosť práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy nadväzuje aj zákon o slobode informácií ako základný zákonný predpis v oblasti sprístupňovania informácií držaných štátom, ktorý zakladá právo na prístup k informáciám v prospech každého, teda v prospech akejkoľvek fyzickej osoby alebo právnickej osoby (§ 3 ods. 1 prvá veta, § 4 ods. 1), dokonca aj v prospech právnickej osoby inak spadajúcej medzi osoby povinné informácie sprístupňovať²⁰, a to bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje sprístupniť (§ 3 ods. 3). Podľa litery článku 26 ods. 2 Ústavy sa sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie zaručuje každému jednotlivcovi. Na túto širokú osobnú pôsobnosť práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy nadväzuje aj zákon o slobode informácií ako základný zákonný predpis v oblasti sprístupňovania informácií držaných štátom, ktorý zakladá právo na prístup k informáciám v prospech každého, teda v prospech akejkoľvek fyzickej osoby alebo právnickej osoby (§ 3 ods. 1 prvá veta, § 4 ods. 1), dokonca aj v prospech právnickej osoby inak spadajúcej medzi osoby povinné informácie sprístupňovať²¹, a to bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje sprístupniť (§ 3 ods. 3)²².

Tým, že vecná pôsobnosť práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy a zákona o slobode informácií je širšia ako podľa článku 10 Dohovoru, slovenský ústavodarca a zákonodarca zabezpečili – oproti európskemu štandardu – nadštandard tohto základného práva.²³

Druhý rozdiel vyplýva logicky z toho prvého v tom, že keďže článok 26 ods. 2 Ústavy a zákon o slobode informácií priznávajú právo na informácie každému a bez ohľadu na dôvod záujmu o informáciu, uvedené kritériá hodnotenia okolností prípadu, ktoré ESLP používa pri selekcii oprávneného nositeľa práva na informácie podľa článku 10 ods. 2 Dohovoru, sú pri rozhodovaní o existencii tohto práva podľa článku

¹⁷ Rozsudok ESEP vo veci *Chumak v. Ukrajina* z 18. 3. 2021, sťažnosť č. 23897/10, bod 29.

¹⁸ Rozsudok ESEP vo veci *Association BURESTOP v. Francúzsko* z 1. 7. 2021, spojené sťažnosti č. 56176/18, 56189/18, 56232/18, 56236/18, 56241/18 et 56247/18, bod 88.

¹⁹ Rozsudok ESEP vo veci *Šeks v. Chorvátsko* z 3. 2. 2022, sťažnosť č. 39325/20, bod 41.

²⁰ IKRENYI, P. a kolektív. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 74.

²¹ Tamže, s. 74.

²² Od povinnosti preukázať dôvod žiadosti o sprístupnenie informácie ako podmienky vzniku práva na informáciu, ktorá sa pri aplikácii zákona o slobode informácií neuplatňuje, treba odlišovať možnosť uplatnenia kritéria reálnosti záujmu o žiadanú informáciu, ktorej účelom je identifikovať prípady „informačného filibusteringu“, teda prípady zneužitia práva na informácie, a ktorej výsledkom aplikácie môže byť nesprístupnenie informácie – pozri napr. IKRENYI, P., a kol. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 19 a 20.

²³ DRGONEC, J. *Ústavné právo hmotné*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 132 a 133.

26 ods. 2 Ústavy a zákona o slobode informácií bezpredmetné. Výnimku tvorí kritérium pripravenosti a dostupnosti žiadaných informácií, ktoré ostáva relevantné aj pri posudzovaní existencie práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy a zákona o slobode informácií a toto kritérium je výslovne uvedené aj v § 3 ods. 1 prvá veta zákona o slobode informácií ako podmienka vzniku práva na informácie.

Tretí rozdiel spočíva v tom, že dôvody, pre ktoré je možné obmedziť právo na informácie podľa článku 10 ods. 2 Dohovoru, sú početnejšie ako dôvody podľa článku 26 ods. 4 Ústavy. Tento nedostatok je však možné preklenúť rozširujúcim výkladom dôvodov výslovne uvedených v článku 26 ods. 4 Ústavy²⁴.

1. Miesto ústavnoprávnych požiadaviek pri posudzovaní prípustnosti obmedzenia práva na informácie držané štátom

Požiadavky kladené na prípustnosť obmedzenia práva na informácie, ktoré vyplývajú z článku 26 Ústavy alebo z článku 10 Dohovoru, predstavujú nadstavbu požiadaviek, ktoré vyplývajú z vnútroštátnych zákonov odôvodňujúcich obmedzenie práva na informácie.

Z vnútroštátnej perspektívy preto Ústavný súd môže dospieť k záveru, že rozhodnutie všeobecného súdu odôvodňujúce obmedzenie práva jednotlivca na informácie síce vyhovuje formálno-právnym požiadavkám odôvodnenia súdneho rozhodnutia, no, uplatňujúc zásadu materiálneho chápania ústavnosti, takéto odôvodnenie je so zreteľom na článok 2 ods. 2 Ústavy neakceptovateľné. Napríklad preto, lebo všeobecný súd nijako neodôvodnil voľbu možnosti neprístupenia žiadanej informácie pred možnosťou obmedzenia sprístupenia žiadanej informácie, ktoré možnosti ponúkal samotný zákon o slobode informácií, a že nijak nezohľadnil aj majetkové práva žiadateľa, ktoré požívajú ústavnú ochranu a ktoré – popri práve žiadateľa na informácie – mohli odôvodniť sprístupenie informácie.²⁵

Z európskej perspektívy plní EŠLP pri aplikácii práva na informácie podľa článku 10 Dohovoru voči vnútroštátnemu pozitívnemu právu na informácie kontrolnú funkciu²⁶. Európsky súd pre ľudské práva opakovane judikuje, že nie je jeho úlohou nahradiť vnútroštátne súdy a že je v prvom rade na vnútroštátnych orgánoch, najmä na súdoch, aby vykladali a aplikovali vnútroštátne právo. Nie je na EŠLP, aby sa vyjadroval k vhodnosti techník zvolených zákonodarcom žalovaného štátu na úpravu takej alebo onakej oblasti; jeho úloha sa obmedzuje na overenie, či zvolené metódy a dôsledky, ktoré spôsobujú, sú v súlade s Dohovorom.²⁷ Vnútroštátne pozitívne právo, či už v podobe všeobecne záväzného právneho predpisu alebo individuálneho rozhodnutia príslušného orgánu, v otázke neposkytnutia informácie, najmä médiám, musí prejsť testom súladnosti s článkom 10 Dohovoru.

²⁴ DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 663 a 664.

²⁵ Spomínaný nález Ústavného súdu z 10. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 464/2010.

²⁶ DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 601 – 602.

²⁷ Napr. spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, bod 184.

2. Obsah ústavnoprávnych požiadaviek prípustnosti obmedzenia práva na informácie držané štátom

Ak odmietnutie sprístupniť štátom držané informácie je možné posúdiť ako porušenie článku 10 ods. 1 Dohovoru, takéto obmedzenie slobody prejavu možno odôvodniť splnením podmienok uvedených v článku 10 ods. 2 Dohovoru. Podľa ustálenej judikatúry EŠLP, aby bolo obmedzenie práva na informácie odôvodnené, musí:

- a) byť upravené zákonom,
- b) sledovať jeden alebo viacero legitímnych cieľov uvedených v článku 10 ods. 2 Dohovoru a
- c) byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti.²⁸

Ako sme už uviedli, podmienka, aby žiadaná informácia bola pripravená a dostupná, ostáva relevantná aj pri posudzovaní existencie práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy a zákona o slobode informácií.²⁹

Napokon, vychádzajúc z nedávnych rozhodnutí Ústavného súdu vyvstáva otázka, či je ďalšou požiadavkou prípustnosti zásahu do práva na informácie aj rozhodnutie o práve na informáciu v časovom horizonte naplňajúcom štandardnú garanciu rýchlej a účinnej realizácie tohto práva.

2.1 Existencia obmedzenia

Obmedzenie práva na informácie spočíva najčastejšie v nesprístupnení žiadanej informácie držanej štátom.

Podľa EŠLP by však došlo k obmedzeniu práva na informácie aj vtedy, ak by v situácii, keď by z právneho predpisu vyplývala povinnosť poskytnúť určitú informáciu, štát poskytol informáciu neúprímnú, chybnú alebo nedostatočnú. V prípade sporu v tomto ohľade by si účinnosť práva na informácie vyžadovala, aby sa žiadateľ mohol domáhať v sporovom konaní preskúmania obsahu a kvality poskytnutej informácie.³⁰ Na druhej strane, existencia rozporu v hodnotení technických prvkov obsiahnutých v poskytnutej informácii nestačí sama osebe na preukázanie toho, že by sa poskytovateľ informácie dopustil nekompetentnosti, nedbanlivosti alebo zaujatosti.³¹

2.2 Obmedzenie upravené zákonom

V prípade, ak zásah do práva prijímať informácie má podobu odmietnutia sprístupniť štátom držané informácie, toto odmietnutie musí byť dôsledkom aplikácie zákonnej

²⁸ Napr. spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, bod 181; pozri VOZÁR, J., KERECMAN, P., LAPŠANSKÝ, L. *Tlačový zákon. Komentár*. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 58 – 64.

²⁹ Tamže, s. 56 a 57.

³⁰ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Association BURESTOP v. Francúzsko*, bod 107.

³¹ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Association BURESTOP v. Francúzsko*, bod 113.

právnej normy. Preto, ak odmietnutie sprístupniť štátom držané informácie je výsledkom aplikácie vnútroštátnej zákonnej normy (zväčša zákona upravujúceho sprístupňovanie informácií) príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, podmienka, aby obmedzenie práva na informácie bolo upravené zákonom, sa považuje za splnenú.

Podmienka, aby obmedzenie práva na informácie bolo upravené zákonom, nebola splnená v prípade, keď odmietnutie sprístupniť požadované dokumenty bolo odôvodnené dôvernou povahou žiadaných dokumentov, ktorá bola daná klasifikáciami týchto dokumentov znejúcimi „nie na zverejnenie“ alebo „nie na tlačenie“, hoci v konaní pred vnútroštátnymi orgánmi, ani v konaní pred ESLP nebola daná odpoveď na otázku, za akých podmienok a akým postupom dochádza k takejto klasifikácii dôverných dokumentov, a v konaní pred ESLP ukrajinská vláda výslovne uviedla, že používanie takejto klasifikácie nemá oporu vo vnútroštátnej legislatíve.³²

Podmienka, aby obmedzenie práva na informácie bolo upravené zákonom, by nebola splnená ani v prípade, ak by sa zákonný pojem, ktorý predstavuje výnimku zo zákonom ustanovenej možnosti nesprístupniť informácie, vykladal neodôvodnene reštriktívne.³³

Výnimočne, ak výklad vnútroštátneho práva je svojvoľný alebo zjavne nerozumný, úloha ESLP sa obmedzuje na určenie, či účinky tohto výkladu sú zlučiteľné s Dohovorom.³⁴

V spomínanom prípade *CANGI v. Turecko* sťažovateľ oprel svoju žiadosť o sprístupnenie podpísanej kópie zápisnice z rokovania Rady kultúrneho a prírodného dedičstva o vnútroštátny zákon o práve na prístup k informáciám. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že výklad relevantného ustanovenia zákona o práve na prístup k informáciám vnútroštátnymi správnymi aj súdnymi orgánmi v tomto prípade nebol rozumný. Podľa ESLP národné orgány obrátili vzťah pravidla a výnimky upravený v relevantnom ustanovení, podľa ktorého informácie a dokumenty majúce charakter vyjadrenia, návrhu, informatívnej poznámky alebo odporúčania získané verejnými orgánmi za účelom uskutočňovania ich činnosti, spadajú pod zákon o práve na prístup k informáciám (pravidlo), ibaže by dotknuté verejné orgány rozhodli opačne (výnimka). Národné orgány vyložili relevantné ustanovenie tak, že vymedzené informácie a dokumenty nespádajú pod zákon o práve na prístup k informáciám (pravidlo), ibaže by dotknuté verejné orgány rozhodli opačne, teda že doň spadajú (výnimka). Podľa názoru ESLP nie je takýto výklad príliš zlučiteľný s literou relevantného ustanovenia zákona o práve na prístup k informá-

³² Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *Chumak v. Ukrajina*, bod 45.

³³ Nález Ústavného súdu z 3. 2. 2022, sp. zn. II. ÚS 522/2021, body 19 až 26. Podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. V tomto prípade išlo o otázku, či informácia o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ako výnimka z možnosti nesprístupnenia informácie, zahŕňa iba oznámenie o tom, že v konaní bol vydaný protokol, alebo zahŕňa samotný protokol o výsledku dohľadu, kontroly či dozoru, ktorý je zhrnutím všetkých zistených nedostatkov a tak zachytáva podstatný obsah výsledku kontroly.

³⁴ Rozsudok ESLP vo veci *CANGI v. Turecko* z 29. 11. 2019, sťažnosť č. 24973/15, bod 42.

ciám, vykazuje charakter svojvoľného, alebo aspoň zjavne nerozumného výkladu. Preto EŠLP uzavrel, že v danom prípade zásah do práva prijímať informácie nemožno považovať za upravený zákonom.³⁵

Podobne sa v prípade *Hajiyev v. Azerbajdžan*³⁶ sťažovateľ neúspešne domáhal sprístupnenia správy vypracovanej spoločnou azerbajdžansko-ruskou komisiou o dosahoch radarovej stanice v Gabale (stanica vybudovaná okolo radaru včasnej výstrahy, ktorá bola vybudovaná na území Azerbajdžanu a ktorú prevádzkovala sovietska armáda a – po rozpade Sovietskeho zväzu – istý čas aj ruská armáda) na verejné zdravie a životné prostredie. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že azerbajdžanské úrady nepreukázali, že odmietnutie žiadosti o sprístupnenie správy bolo v súlade s procesnými požiadavkami vnútroštátneho práva, keďže:

- a) ministerstvo zdravotníctva ako adresát prvej žiadosti o sprístupnenie správy síce oznámilo žiadateľovi, že žiadanou správou nedisponuje a že bola odovzdaná rade ministrov, ale – v rozpore so zákonom o prístupe k informáciám – neposunula sama žiadosť o sprístupnenie rade ministrov, a
- b) Rada ministrov, ako adresát následnej žiadosti o sprístupnenie správy, neodpovedala vôbec, hoci – podľa zákona o prístupe k informáciám – rozhodnutie o odmietnutí žiadosti malo byť písomné, malo obsahovať jasné odôvodnenie odmietnutia a odkaz na príslušné ustanovenia aplikovateľného práva a malo uviesť právo žiadateľa napadnúť odmietnutie na súde, pričom vnútroštátne sudy tento nedostatok nijako nezohľadnili.³⁷

Taktiež EŠLP dospel k záveru, že odôvodnenie nesprístupnenia správy, ktoré vnútroštátne sudy sformulovali v rozhodnutiach vydaných po tom, ako Rada ministrov vôbec neodpovedala na následnú žiadosť o sprístupnenie správy, vychádzalo zo zjavne nerozumnej interpretácie vnútroštátneho práva. Vnútroštátne sudy opreli svoje rozhodnutia o článok 29 zákona o prístupe k informáciám, ktorý: i) obsahoval zoznam typov dokumentov, ktoré sú ich nositeľia povinní proaktívne zverejňovať, pričom do tohto zoznamu spadali napr. aj správy o činnosti štátnych orgánov a samospráv, informácie o životnom prostredí a o škodách na životnom prostredí, rozhodnutia a príkazy štátnych orgánov a samospráv alebo zoznam informácií tvoriacich štátne tajomstvo, a ii) stanovoval, že individuálnou žiadosťou nemožno žiadať o sprístupnenie informácií, ktoré sú predmetom povinnosti ich proaktívneho zverejnenia. Vnútroštátne sudy odôvodnili nesprístupnenie správy iba tým, že lakonicky uviedli, že článok 29 zákona o prístupe k informáciám nezakladá povinnosť nositeľa informácií zverejňovať správy komisií vytvorených na konkrétny účel. Pri posudzovaní tohto odôvodnenia EŠLP poznamenal, že z doslovného výkladu článku 29 zákona o prístupe k informáciám vyplýva, že individuálnou žiadosťou možno žiadať o sprístupnenie tých informácií, ktoré nespádajú do povinnosti ich proak-

³⁵ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *CANGI v. Turecko*, body 43 a 44.

³⁶ Rozsudok EŠLP z 9. 12. 2021, sťažnosti č. 19925/12 a 47532/13.

³⁷ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Hajiyev v. Azerbajdžan*, body 59 a 60.

tívneho zverejnenia. Dodal, že správa, o ktorej sprístupnenie sťažovateľ žiadal, nebola nikdy proaktívne zverejnená, že nebolo preukázané, že by správa mala spadať pod povinnosť proaktívneho zverejnenia a že samotné vnútroštátne súdy výslovne uviedli, že tam ani nespadá. Preto ESLP uzavrel, že vnútroštátne súdy nepreukázali, že by článok 29 zákona o prístupe k informáciám mohol byť zákonným dôvodom pre nesprístupnenie správy sťažovateľovi.³⁸

Podmienku, aby obmedzenie práva na informácie bolo upravené zákonom, považoval ESLP za nesplnenú aj v prípade, ak prístup k žiadaným informáciám bol žiadateľovi priznaný súdnym rozhodnutím, no štát následne nebol schopný vymôcť naplnenie tohto rozhodnutia. Stalo sa tak v prípade *Kenedi v. Maďarsko*³⁹, v ktorom aj napriek právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorý priznal žiadateľovi (historikovi venujúceму sa dejinám tajných služieb a politických policajných síl v diktátorských a autoritárskych režimoch) prístup k určitým dokumentom uloženým na ministerstve vnútra, ministerstvo vnútra prístup žiadateľa k dotknutým dokumentom neumožnilo pod rôznymi zámienkami (i) podmieňovanie sprístupnenia dokumentov podpisom záväzku zachovávať mlčanlivosť – posúdené súdmi ako neoprávnená požiadavka, ii) vydanie povolenia ministerstva vnútra na prístup k dokumentom, ktoré však obmedzovalo žiadateľa vo zverejňovaní prístupom získaných informácií, pokiaľ ide o štátne tajomstvo – posúdené súdmi vo vykonávacom konaní ako neopodstatnene obmedzujúce, iii) zákonný presun časti žiadaných dokumentov do národného archívu, kde sa stali verejne dostupnými, no súčasne pretrvávajúce nesprístupnenie zostávajúceho dokumentu] a napriek opakovaným pokutám za nevykonanie rozhodnutia. Žiadateľovi tak nebol sprístupnený zostávajúci žiadaný dokument ani po 10 rokoch od nadobudnutia právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorý mu priznal právo na jeho sprístupnenie. Vzhľadom na opakované potvrdzovanie práva žiadateľa na sprístupnenie žiadaných dokumentov súdmi, na opakované pokutovanie ministerstva vnútra za nevykonanie súdnych rozhodnutí a na tvrdohlavú neochotu ministerstva vnútra sprístupniť žiadané dokumenty, zostávajúci žiadaný dokument ESLP dospel k záveru, že postup ministerstva vnútra mal obštrukčný charakter a bol svojvoľný a že takéto zneužitie právomoci zverenej orgánom nemožno charakterizovať ako opatrenie „predpísané zákonom“.⁴⁰

2.3 Obmedzenie sledujúce legitímny cieľ

Najčastejšie uplatňovaným legitímnym cieľom odôvodňujúcim obmedzenie práva na informácie je ochrana práv iných, zriedkavejšie je týmto legitímnym cieľom záujem národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti. Subsumovanie uplatňovaných dôvodov obmedzenia práva na informácie pod niektorý z legitímnych dôvodov podľa článku 26 ods. 4 Ústavy alebo článku 10 ods. 2 Dohovoru nenarážalo

³⁸ Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *Hajtyev v. Azerbajdžan*, body 61 až 64.

³⁹ Rozsudok ESLP z 26. 5. 2009, sťažnosť č. 31475/05.

⁴⁰ Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *Kenedi v. Maďarsko*, bod 45; SVÁK, J. *Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. III. zväzok*. Bratislava : Eurokódex, 2011, s. 60 a 61. Podobný prípad – pozri rozsudok ESLP vo veci *YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS v. Srbsko* z 25. 6. 2013, sťažnosť č. 48135/06, body 25 a 26.

v EŠLP na žiadne osobitné prekážky. Napríklad v spomínanom prípade *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Mad'arsko* to, že vnútroštátne orgány dospeli k záveru, že advokáti pridelovaní *ex-officio* nespádali do kategórie „iných osôb vykonávajúcich verejné poslanie“, ktorá bola v zákone o údajoch jedinou výnimkou prípadne umožňujúcou sprístupnenie údajov, EŠLP akceptoval ako zásah sledujúci legitímny cieľ ochrany práv iných.⁴¹

2.4 Obmedzenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti

Európsky súd pre ľudské práva uvádza, že prídavné meno „nevyhnutný“ v zmysle článku 10 ods. 2 Dohovoru zahŕňa „naliehavú spoločenskú potrebu“. Signatárske štáty disponujú určitým priestorom na zváženie existencie takejto potreby, ale priznanie tohto priestoru na úvahu je sprevádzané európskou kontrolou vzťahujúcou sa tak na zákony, ako aj na rozhodnutia, ktorými sa aplikujú, aj keď vychádzajú od nezávislých súdov; test proporcionality obmedzenia práva na informácie sa teda aplikuje tak na zákonodarnú činnosť (tvorbu právnych predpisov), ako aj na činnosť výkladu a aplikácie práva (rozhodovanie o sprístupnení informácie).⁴² Európsky súd pre ľudské práva teda má právomoc rozhodnúť v poslednej inštancii, či sa obmedzenie zlučuje s právom na informácie. Európsky súd pre ľudské práva sa musí uistiť o tom, že žalovaný štát využil svoju právomoc dobromyseľne, starostlivo a rozumným spôsobom, musí sporný zásah do práva na informácie posúdiť vo svetle celého prípadu a musí určiť, či bol primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a či dôvody uvedené národnými orgánmi pre jeho odôvodnenie sa javia relevantné a dostatočné. Pritom sa EŠLP musí presvedčiť, že národné orgány uplatnili pravidlá súladné so zásadami zakotvenými v článku 10 Dohovoru, a to, navyše, vychádzajúc z akceptovateľného posúdenia relevantných skutočností.⁴³

Vo väčšine prípadov obmedzovania práva na informácie boli dôvodom nesprístupnenia informácií práva iných. Európsky súd pre ľudské práva zisťuje vo svojich rozhodnutiach, či práva a záujmy iných, ktoré vstupujú do konfliktu s právom na informácie, spadajú do práva na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 Dohovoru, alebo nie. Predmetom tohto zisťovania sú povaha a miera týchto práv a záujmov iných, pričom podkladom tohto zisťovania je aj kontext prípadu (konfliktu práv alebo záujmov iných s právom na informácie), osobitne okolnosť, či zverejnenie údajov spadajúcich do práva na rešpektovanie súkromného života bolo predvídateľné. Ak práva a záujmy iných vstupujúce do stretu s právom na informácie spadajú pod článok 8 Dohovoru, EŠLP pristupuje k váženiu oboch kolidujúcich práv priznaných Dohovorom. Ak práva a záujmy iných vstupujúce do stretu s právom na informácie nespádajú pod článok 8 Dohovoru, EŠLP posudzuje, či tieto práva a záujmy iných predstavujú legitímny cieľ odôvodňujúci podľa článku 10 ods. 2 Dohovoru zásah do práva na informá-

⁴¹ Napr. spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Mad'arsko*, bod 186.

⁴² WIFLING, P. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár. Problémy z praxe. Rozhodnutia súdov*. Pezínok : VIA IURIS – Centrum pre práva občanov, 2012, s. 255.

⁴³ Napr. spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Mad'arsko*, bod 187.

cie a či zvolené nástroje boli primerané sledovanému cieľu ochrany týchto legitímnych práv a záujmov iných.⁴⁴

Konflikt verejného záujmu na ochrane utajovaných skutočností a právom na informácie nemôže byť riešený popretím základného práva na informácie a extenzívnym výkladom ustanovení upravujúcich možnosť odopretia prístupu k utajovaným skutočnostiam, a preto obmedzenie prístupu sa musí obmedzovať iba na samotné utajované skutočnosti a nie na celé dokumenty, v ktorých sa utajované skutočnosti nachádzajú.⁴⁵

Európsky súd pre ľudské práva posúdil situáciu, keď vnútroštátne správne orgány aj súdy odôvodnili nesprístupnenie žiadaných informácií iba poukazom na dôvernoscť žiadaných informácií a tým, že sa netýkali osobne žiadateľa, ako úplnú absenciu posúdenia nevyhnutnosti obmedzenia.⁴⁶

Ak vnútroštátna legislatíva umožňuje držiteľovi informácie žiadajú informáciu vôbec nesprístupniť alebo jej sprístupnenie iba obmedziť, je povinnosťou držiteľa informácií vykonať správnu úvahu ohľadne výberu jednej z týchto dvoch alternatív a svoju voľbu odôvodniť.⁴⁷

Posudzovaný bol aj prípad, keď žiadateľke, ktorou bola obchodná spoločnosť, neboli sprístupnené informácie týkajúce sa kontroly správneho orgánu vykonanej vo vzťahu k mestu Č., konkrétne informácie z tej časti kontroly, ktorá sa týkala preverovania transakcie, ktorou došlo zo strany mesta Č. k navýšeniu základného imania žiadateľky formou peňažného vkladu a nepeňažného vkladu. Ústavný súd vyčítal správny orgán aj súdom to, že nijako nezohľadnili ani majetkové práva žiadateľky, ktoré tiež požívajú ústavnú ochranu⁴⁸, teda v podstate skutočnosť, že za účelom sprístupnenia žiadaných informácií žiadateľka uplatnila nielen svoje právo na informácie, ale aj svoje majetkové práva.

V spomínanom prípade *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko* bol jadrom sporu fakt, že vnútroštátne orgány kvalifikovali žiadané informácie (mená advokátov pridelených *ex-officio* a počet prípadov, v ktorých boli pridelení jednotlivými vyšetrovacími orgánmi) ako osobné informácie nepodliehajúce sprístupneniu. Ľudia sa pri niektorých príležitostiach vedome alebo úmyselne venujú činnostiam, ktoré sú alebo môžu byť zaznamenané alebo oznamované verejne. V tomto prípade, požadované informácie síce predstavovali osobné údaje, ale vzťahovali sa na vedenie profesionálnych činností v rámci verejných (súdnych) konaní. Podľa ESLP sprístupnenie informácie o menách advokátov pridelených *ex-officio* a o počte prípadov, v ktorých boli pridelení jednotlivými vyšetrovacími orgánmi, nepredstavovali zverejnenia idúce za hranicu toho, čo mohli očakávať, keď sa zapisovali ako advokáti spôsobilí byť pridelení *ex-officio*; nešlo o informácie, ktoré by boli mimo verejného priestoru.⁴⁹ Preto ESLP uzavrel, že argumenty

⁴⁴ Napr. spomínaný rozsudok ESLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, body 193 až 196.

⁴⁵ DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 670.

⁴⁶ Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *Chumak v. Ukrajina*, bod 47.

⁴⁷ Spomínaný nález Ústavného súdu z 10. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 464/2010.

⁴⁸ Tamže.

⁴⁹ Napr. spomínaný rozsudok ESLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, body 193, 194 a 195.

uvedené žalovaným štátom síce boli relevantné, ale neboli dostatočné na preukázanie, že obmedzenie prístupu sťažovateľky k žiadaným informáciám bolo nevyhnutné v demokratickej spoločnosti; osobitne súdil, že – bez ohľadu na manévrovací priestor ponechaný žalovanému štátu – nebola naplnená požiadavka rozumného vzťahu primeranosti medzi legitímnym sledovaným cieľom a napadnutým opatrením.⁵⁰

V inom prípade žiadateľ žiadal sprístupnenie návrhu na začatie konania o abstraktnej kontrole ústavnosti zákona meniaceho Trestný zákon v oblasti drogovej trestnej činnosti, ktorý poslanec maďarského parlamentu podal na maďarský ústavný súd a o ktorom tento poslanec informoval verejnosť v rozhovore uverejnenom v tlači. Ústavný súd, ako adresát návrhu na začatie konania, rovnako ako oba maďarské všeobecné sudy, ako sudy príslušné rozhodovať o oprávnenosti odmietnutia ústavného súdu sprístupniť návrh na začatie konania poslanca, odmietli sprístupniť tento návrh s odôvodnením, podľa ktorého návrh obsahoval osobné údaje, ktoré – podľa zákona o údajoch – nebolo možné sprístupniť tretím osobám bez súhlasu dotknutej osoby, a ochrana osobných údajov nemôže ustúpiť iným legitímnym záujmom, hoci by ním bola aj dostupnosť informácií verejného záujmu. Európsky súd pre ľudské práva vyhodnotil ako málo pravdepodobné, že by bolo možné z návrhu na začatie konania na ústavnom súde čerpať údaje o osobnom živote – teda o chránenej súkromnej sfére – poslanca, čo je relevantné kritérium pri posudzovaní konfliktu práva na informácie a práva na súkromie.⁵¹ Je pravda, že poslanec informoval verejnosť o podaní návrhu na začatie konania a že jeho názor na dotknutú tému, ktorý prejavil vo svojom návrhu na začatie konania, mohol byť spojený s jeho osobou. No podľa ESĽP by pre slobodu prejavu v oblasti politiky bolo fatálne, ak by politici mohli cenzurovať verejnú debatu v mene ich práva na ochranu osobností argumentujúc, že ich názory na otázky verejného záujmu sú osobnými údajmi, ktoré nemôžu byť zverejnené bez ich súhlasu. Podľa názoru ESĽP tieto úvahy nie sú spôsobilé odôvodniť obmedzenie práva na informácie.⁵²

V niektorých prípadoch boli dôvodom nesprístupnenia informácií držaných štátom záujmy národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, čo odôvodňuje určité odchýlky od režimu posudzovania súladnosti zásahu do práva na informácie s Dohovorom z iných legitímnych dôvodov.

Signatárskemu štátu musí byť priznaný väčší priestor na úvahu, čo v danom čase predstavuje riziko pre jeho národnú bezpečnosť, ktorá predstavuje vnútorné jadro jeho štátnej suverenity. V tomto ohľade ESĽP uznal, že nemá potrebné nástroje na to, aby preskúmaval úvahy vnútroštátnych orgánov týkajúce sa dôvodov národnej bezpečnosti, a že v odôvodneniach rozhodnutí vnútroštátnych orgánov zasahujúcich do základných ľudských práv z dôvodu národnej bezpečnosti nemožno očakávať takú detailnosť myšlienkového pochodu ako v odôvodneniach rozhodnutí v bežných občianskoprávných

⁵⁰ Napríklad spomínaný rozsudok ESĽP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, body 199 a 200.

⁵¹ VOZÁR, J. Sloboda prejavu v rozhodnutiach Ústavného súdu SR. In VOZÁR, J. *Sloboda prejavu v rozhodnutiach súdov*. Bratislava: Veda, 2015, s. 159.

⁵² Rozsudok ESĽP vo veci *Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko* zo 14. 4. 2009, sťažnosť č. 37374/05, bod 37.

alebo správnoprávnych veciach. Na druhej strane, takto priznaný široký priestor na úvahu o danosti dôvodu národnej bezpečnosti musí byť vyvážený hmotnoprávnou požiadavkou, aby sa pojmy národná bezpečnosť a verejná bezpečnosť vykladali reštriktívne, a procesnoprávnou požiadavkou, aby obmedzenie základného práva z dôvodu národnej bezpečnosti alebo verejnej bezpečnosti mohlo byť predmetom určitej formy kontradiktórneho konania vedeného pred nezávislým orgánom majúcom právomoc preskúmať dôvody rozhodnutia a obsahujúceho primerané záruky na ochranu záujmov dotknutej osoby. Spravodlivosť takéhoto konania a procesné záruky poskytnuté žiadateľovi sú faktory, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri posudzovaní primeranosti zásahu do práva na informácie.⁵³

Konkrétne v spomínanom prípade *Šeks v. Chorvátsko* EŠLP vzal do úvahy skutočnosť, že:

- a) žiadosť žiadateľa o sprístupnenie 56 dokumentov, ktoré boli dovtedy zaradené do kategórie dokumentov s najvyšším stupňom utajenia, posudzovalo postupne päť vnútroštátnych orgánov (1. Úrad Rady národnej bezpečnosti, 2. Úrad Prezidenta Chorvátskej republiky, 3. Komisár pre informácie, 4. Najvyšší správny súd Chorvátskej republiky, 5. Ústavný súd Chorvátskej republiky), pričom dva z nich mali možnosť oboznámiť sa s obsahom žiadaných dokumentov;
- b) výsledkom ich posudzovania bolo rozhodnutie sprístupniť 31 z požadovaných 56 dokumentov;
- c) dôvodom nesprístupnenia zostávajúcich 25 dokumentov bol záver, že po vzhľadnutí ich obsahu aj naďalej pretrvávajú obava, že ich sprístupnenie by mohlo spôsobiť ujmu národnej bezpečnosti a zahraničným vzťahom štátu, že neidentifikovali žiadne zneužitie v úvahe ohľadne možnosti ich sprístupnenia a napokon že žiadateľ nijak nevysvetlil, prečo jeho záujem o sprístupnenie zvyšných dokumentov by mal prevážiť nad verejným záujmom nepoškodzovať národnú bezpečnosť a zahraničné vzťahy štátu.

Európsky súd pre ľudské práva vyhodnotil postup vnútroštátnych orgánov tak, že pozorne preskúmali dokumenty žiadané žiadateľom, že nič nenasvedčuje tomu, že by nevykonali analýzu proporcionality zásahu do práva na informácie, čo bola požiadavka aj podľa vnútroštátneho práva, a že nezistil, že by spôsob, akým vnútroštátne orgány posúdili žiadosť žiadateľa, bol zásadne chybný alebo že by neposkytoval primerané procesné záruky.⁵⁴

2.5 Dostupnosť žiadaných informácií

Pri posudzovaní, či nesprístupnenie informácií bolo v rozpore s článkom 10 ods. 1 Dohovoru, sa prihliada aj na to, že požadovaná informácia už bola k dispozícii a jej poskyt-

⁵³ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Šeks v. Chorvátsko*, body 63, 64, 65 a 71.

⁵⁴ Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Šeks v. Chorvátsko*, body 68 až 72.

nutie si nevyžadovalo zo strany osloveného orgánu žiadne úsilie v podobe náročného zberu údajov.⁵⁵

V už spomínaných prípadoch *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko* a *CANGI v. Turecko* ESLP konštatoval, že žiadané informácie už boli k dispozícii a ich sprístupnenie nepredstavovalo pre dotknutý orgán žiadnu mimoriadne ťažkú úlohu.⁵⁶

Krajský súd v Bratislave ako povinná osoba sprístupňujúca informácie odmietol podľa § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií žiadosť o sprístupnenie informácie o spisových číslach rozsudkov krajského súdu, ktoré boli vydané v určitých súdnych oddeleniach od určitého dátumu a ktorými sa zrušili napadnuté správne rozhodnutia z dôvodu podľa určitého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Dôvodom nesprístupnenia bola skutočnosť, že krajský súd nevedie evidenciu súdnych rozhodnutí podľa paragrafov a zákonov použitých pri rozhodovaní. S týmto odôvodnením sa stotožnili aj správne súdy rozhodujúce o žalobe proti tomuto odmietnutiu. Ústavný súd sa nestotožnil s uvedeným odôvodnením, pretože nezohľadňovalo kľúčové premenné, ktoré si vzhľadom na ústavné garancie práva na informácie vyžadovali byť vzaté do úvahy a byť riadne zodpovedané. Ústavný súd uviedol, že krajský súd:

- a) – bez ohľadu na absenciu registra súdnych rozhodnutí vedeného podľa paragrafov a zákonov použitých pri rozhodovaní – má interný elektronický register podaní a rozhodnutí, resp. vhodný interný počítačový softvér, v ktorého rámci je možné dohľadať konkrétnu rozhodovaciu činnosť konkrétnych senátov krajského súdu. Krajský súd mohol a mal žiadateľovi objasniť, či takými elektronickými prostriedkami disponuje, či ich – v prípade kladnej odpovede – využil pri snahe vyhovieť žiadosti sťažovateľa a s akým výsledkom;
- b) mohol a mal použiť pri vybavovaní žiadosti sťažovateľa postup obdobný, ako použil Krajský súd v Košiciach pri vybavovaní takmer totožnej žiadosti žiadateľa, a to dopytovať konkrétne senáty spadajúce do dotknutých súdnych oddelení a informovať sťažovateľa, či podľa informácií z týchto senátov existujú také rozhodnutia, aké žiadateľ vo svojej žiadosti označil a – v prípade kladnej odpovede – takéto požadované rozhodnutia sprístupniť. Bolo potrebné, aby krajský súd žiadateľovi uvedené riadne oznámil v písomnom rozhodnutí a dal tak najavo, že sa jeho žiadosti snažil vyhovieť aj tým spôsobom, že vytlačil samotné senáty s konkrétnym výsledkom;
- c) mohol (resp. ak nemohol, bolo potrebné to zdôvodniť) žiadateľovi zaslať kópie všetkých rozhodnutí (právoplatné a anonymizované) prijatých v senátoch spadajúcich do dotknutých súdnych oddelení, ktoré, samozrejme, krajský súd má minimálne v papierovej forme archivované, s tým, aby si sťažovateľ sám v uvedených rozhodnutiach vyhľadal podľa ním zvolených vyhľadávacích kritérií tie, ktoré požadoval.⁵⁷

⁵⁵ Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, bod 169.

⁵⁶ Spomínaný rozsudok ESLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko*, bod 179; spomínaný rozsudok ESLP vo veci *CANGI v. Turecko*, bod 36.

⁵⁷ Nález Ústavného súdu z 2. 2. 2017, sp. zn. II. ÚS 830/2016, body 10.1 až 10.5.

Európsky súd pre ľudské práva zavrhol argument vnútroštátneho orgánu, ktorý odmietol sprístupniť požadované informácie z dôvodu obavy z ťažkostí pri ich zbere, ak tieto ťažkosti boli spôsobené vlastnou práxou dotknutého orgánu. Žiadateľ v tomto prípade žiadal Tirolskú zemskú komisiu pre transakcie s nehnuteľnosťami o poskytnutie všetkých jej rozhodnutí (v anonymizovanej podobe) o udelení súhlasu s transakciou s lesným alebo poľnohospodárskym pozemkom za posledných päť rokov. Argument dožiadaného orgánu, že na zhromaždenie a poskytnutie týchto rozhodnutí nemá dost' času a personálu, súd odmietol s odôvodnením, že predpokladané problémy orgánu so zhromaždením a s poskytnutím dokumentov si orgán spôsobil sám tým, že sa rozhodol svoje rozhodnutia neuverejňovať a nezhrmažďovať v elektronickej databáze. Súd dodal, že – na rozdiel od Tirolskej zemskej komisie – rozhodnutia iných zemských komisií boli sprístupnené bez problémov.⁵⁸

V inom prípade sa žiadateľ dožadoval poskytnutia štatistických údajov o počte osôb vyšetrovaných, uznaných vinnými a potrestaných za spáchanie určitých priestupkov a trestných činov, ktoré (štatistické údaje) mali byť členené podľa rôznych kritérií (vek, pohlavie, miesto bydliska, štátna príslušnosť, vzdelanie, obdobie spáchania priestupku/trestného činu, obdobie uloženia trestu...). Európsky súd pre ľudské práva zistil, že vnútroštátne orgány zaznamenávali na informačné karty rôzne údaje ohľadne každého trestného činu a z týchto informačných kariet získavali údaje pre potreby vypracovania rôznych štatistických správ o kriminalite. Na týchto informačných kartách síce boli zaznamenané aj údaje žiadané žiadateľom, ale tieto informačné karty boli vyplňané ručne a vnútroštátne orgány z nich pre potreby vypracovania štatistických správ o kriminalite využívali iné údaje ako údaje žiadané žiadateľom. Súd teda dospel k záveru, že žiadateľ v podstate žiadal od vnútroštátnych orgánov, aby z informačných kariet vytiahli a zosumarizovali informácie s použitím ním špecifikovaných kritérií. Súd preto uzavrel, že štát nezasiahol do práva žiadateľa na informácie, pretože článok 10 Dohovoru neukladá štátu povinnosť zbierať informácie podľa žiadateľovej žiadosti, osobitne v prípade, ak by si to vyžadovalo značný objem práce.⁵⁹

Rovnako v prípade žiadateľa, ktorý žiadal poskytnúť informácie o výške súm, ktoré Ministerstvo spravodlivosti Gruzínska vyplatilo všetkým svojim zamestnancom (okolo 330) v podobe nemzdových príjmov a odmien za obdobie rokov 2004 až 2009, sa EŠLP oprel okrem iného aj o tvrdenie gruzínskej vlády, podľa ktorej zhromaždenie a spracovanie informácie požadovanej žiadateľom by bolo prakticky nemožné, pretože v období rokov 2004 až 2007 ministerstvo spravodlivosti neukladalo údaje o nemzdových príjmoch a odmenách vyplatených svojim zamestnancom do digitálnej podoby, a uzavrel, že požadovaná informácia v danom čase nebola dostupná.⁶⁰

⁵⁸ Rozsudok EŠLP vo veci *ÖSTERREICHISCHE VEREINIGUNG ZUR ERHALTUNG, STÄRKUNG UND SCHAFFUNG EINES WIRTSCHAFTLICH GESUNDEN LAND- UND FORSTWIRTSCHAFTLICHEN GRUNDBESITZES v. Rakúsko* z 28. 11. 2013, sťažnosť č. 39534/07, bod 46.

⁵⁹ Rozsudok EŠLP vo veci *Bubon v. Rusko* zo 7. 2. 2017, sťažnosť č. 63898/09, body 42 až 45.

⁶⁰ Rozsudok EŠLP vo veci *Mikhiashvili a iní v. Gruzínsko* z 19. 01. 2021, sťažnosti č. 18865/11 a 51865/11, bod 55. Podobný prípad – pozri rozsudok EŠLP vo veci *Roşiiianu v. Rumunsko* z 24. 6. 2014, sťažnosť č. 27329/06, body 36 až 67.

Európsky súd pre ľudské práva posudzoval aj prípady, kde – na rozdiel od oboch uvedených prípadov, kde podkladové údaje na vyhoviecie žiadosti o sprístupnenie informácie u dožiadaného orgánu existovali, no nie v štruktúre a/alebo forme žiadanej žiadateľom – podkladové údaje pre vyhoviecie žiadosti žiadateľa dožiadaný orgán nemal. V prípade *Saure v. Nemecko*⁶¹ žiadateľ žiadal nemeckú zahraničnú spravodajskú službu o poskytnutie údajov o počte riadnych zamestnancov a neformálnych spolupracovníkov zahraničnej spravodajskej služby v rokoch 1950, 1955, 1960, 1970 a 1980 a o počte z nich, ktorí boli členmi vybraných nacistických organizácií. Súd sa odvolal na zistenia nemeckých súdov, podľa ktorých predchádzajúce členstvo v uvedených nacistických organizáciách nebolo systémovo evidované, a účelom sťažovateľovej žiadosti o informácie bolo v podstate to, aby orgány vykonali rozsiahly prieskum a analýzu s cieľom získať požadované informácie. Súd zoberal na vedomie aj skutočnosť, že krátko po podaní žiadosti žiadateľa zahraničná spravodajská služba vytvorila nezávislú komisiu historikov, ktorá mala skúmať históriu tejto služby a profil jej zamestnancov v období rokov 1945 až 1968. Súd dospel k záveru, že žiadateľ sa usiloval o sprístupnenie informácií, ktoré by bolo potrebné najskôr získať komplexným výskumom a analýzou, pretože u dožiadaného orgánu neexistovali – z dôvodu chýbajúceho zaznamenávania – ani len nespracované podkladové údaje, z ktorých by sa informácia žiadaná žiadateľom mohla vygenerovať.⁶²

2.6 Rozhodnutie o práve na informáciu v časovom horizonte naplňajúcom štandardnú garanciu rýchlej a účinnej realizácie práva na informáciu

Ústavný súd vyslovil právny názor, že procesný stav, v ktorom v priamej súvislosti s neefektívnym postupom krajského súdu a s nečinnosťou najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu sa sťažovateľ ani po 58 mesiacoch od podania svojej žiadosti o sprístupnenie informácie nedomohol jej sprístupnenia ani súdnej ochrany vo forme právoplatného rozhodnutia v kasačnom konaní v tejto veci, je v priamej kolízii s obsahom základného práva sťažovateľa na informácie, pretože nezodpovedá štandardným garanciam rýchlej a účinnej realizácie tohto práva a činí ho v tejto veci iluzórnym. Ústavný súd na základe konštatovania tohto procesného stavu konštatoval aj porušenie hmotného ústavného práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy.⁶³

Ústavný súd sa stotožnil s tézou, podľa ktorej hodnota informácie je daná včasnosťou jej poskytnutia. Preto aj rozhodnutie štátu, či už prostredníctvom orgánov exekutívy alebo súdnej moci, musí byť dosiahnuté v čase, v ktorom je hodnota informácie zachovaná. Zatiaľ čo rozhodovanie exekutívy podľa zákona o slobode informácií je viazané na dodržiavanie lehôt, čím je zdôraznená hodnota informácie v čase, Správny súdny poriadok pre rozhodovanie správnych súdov proti rozhodnutiam exekutívy žiadne lehoty nestanovuje. Hodnota informácie však musí byť zohľadnená aj v prístupoch súdnej moci. Viac ako troj-

⁶¹ Rozsudok EŠLP z 19. 10. 2021, sťažnosť č. 6106/16.

⁶² Spomínaný rozsudok EŠLP vo veci *Saure v. Nemecko*, bod 37.

⁶³ Nález zo 16. 2. 2022, sp. zn. II. ÚS 518/2021, bod 33.

ročné rozhodovanie o žalobe sťažovateľa nie je ústavne udržateľné. Preto aj napriek tomu, že konečné rozhodnutie správnych súdov o tom, či ministerstvo malo poskytnúť žiadané informácie, môže byť pre sťažovateľa negatívne, bolo podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy vyslovené aj porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy.⁶⁴

Záver

Positívnu črtou právneho režimu práva na informácie podľa článku 26 ods. 2 Ústavy a zákona o slobode informácií je fakt, že zakladá právo na informácie v prospech každého a bez nutnosti preukazovania dôvodu záujmu o informáciu. To – v porovnaní s právnym režimom práva na informácie podľa článku 10 ods. 1 Dohovoru – výrazne rozširuje osobnú pôsobnosť práva na informácie a súčasne znižuje počet právnych otázok, ktoré je treba zodpovedať pri posudzovaní vzniku práva na sprístupnenie žiadanej informácie.

Recentná judikatúra ESLP a Ústavného súdu demonštrujú neustávajúce úsilie o presadzovanie požiadaviek materiálneho právneho štátu v procese posudzovania prípustnosti obmedzovania práva na informácie, no súčasne identifikuje aj pokusy o nadužívanie práva na informácie smerujúce k tomu, že povinné osoby, ktorých predmetom činnosti je zväčša plnenie úloh vo verejnom záujme, by museli vynakladať značné úsilie a čas na uspokojenie často mimoriadne široko koncipovaných žiadostí o sprístupnenie informácií.

Spomenutá rozhodovacia prax Ústavného súdu, podľa ktorej samotná procesná situácia, kde sa žiadateľ nedomohol sprístupnenia žiadanej informácie a ani súdnej ochrany vo forme právoplatného rozsudku vo veci jeho žiadosti v určitom časovom horizonte od podania žiadosti o sprístupnenie informácie, súčasne predstavuje porušenie hmotného práva žiadateľa na informácie podľa článku 26 ods. 1 a 2 Ústavy, je novým prvkom pozitívneho práva v oblasti práva na informácie. Budúcnosť ukáže, či si tento nový prvok osvoja aj ďalšie senáty Ústavného súdu a všeobecné sudy. Už dnes však vyvstávajú v súvislosti s touto judikatúrou niektoré otázky, ako napríklad: i) či sa bude aplikovať na žiadosti o sprístupnenie akejkoľvek informácie bez ohľadu na to, či vzhľadom na povahu žiadanej informácie sa jej hodnota s plynutím času stráca alebo nie, ii) aký dosah na konštatovanie porušenia hmotného práva žiadateľa na informácie z dôvodu vzniku procesnej situácie uvedenej v prvej vete tohto odseku by malo prípadné neskoršie meritórne rozhodnutie súdu o neporušení práva žiadateľa na informácie, iii) či spôsob vyvodzovania hmotnoprávných dôsledkov zo vzniku procesnej situácie uvedenej v prvej vete tohto odseku pri verejnom subjektívnom práve na informácie má potenciál byť aplikovaný aj pri iných verejných subjektívnych právach.

Prípomenutie súčasného stavu ústavnoprávných požiadaviek prípustnosti obmedzovania práva na informácie, novonastolených otázok, ale aj neželaných excesov pri uplatňovaní práva na informácie, môže byť užitočné aj v kontexte avizovaných zmien v mediálnych zákonoch.

⁶⁴ Nález zo 7. 2. 2023, sp. zn. III. ÚS 667/2022, bod 7.

Literatúra

- DRGONEC, J. *Ústavné právo hmotné*. Bratislava: C. H. Beck, 2018
- DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015
- KMEC, J. KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012
- IKRENYI, P., a kolektív. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015
- SVÁK, J. *Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. III. zväzok*. Bratislava : Eurokódex, 2011
- VOZÁR, J. Sloboda prejavu v rozhodnutiach Ústavného súdu SR. In VOZÁR, J. *Sloboda prejavu v rozhodnutiach súdov*. Bratislava : Veda, 2015
- VOZÁR, J., KERECMAN, P., LAPŠANSKÝ, L. *Tlačový zákon. Komentár*. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2021
- WIFLING, P. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár. Problémy z praxe. Rozhodnutia súdov*. Pezinok : VIA IURIS – Centrum pre práva občanov, 2012

Judikatúra

- nález Ústavného súdu z 16. 06. 1999, sp. zn. II. ÚS 10/99.
- nález Ústavného súdu z 26. 04. 2004, sp. zn. I. ÚS 57/00.
- nález Ústavného súdu z 10. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 464/2010.
- nález Ústavného súdu z 03. 02. 2022, sp. zn. II. ÚS 522/2021
- nález Ústavného súdu zo 16. 02. 2022, sp. zn. II. ÚS 518/2021
- nález Ústavného súdu zo 07. 02. 2023, sp. zn. III. ÚS 667/2022
- *
- rozsudok EŠLP vo veci *Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko* zo 14. 04. 2009, sťažnosť č. 37374/05
- rozsudok EŠLP vo veci *Kenedi v. Maďarsko* z 26. 05. 2009, sťažnosť č. 31475/05.
- rozsudok EŠLP vo veci *YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS v. Srbsko* z 25. 06. 2013, sťažnosť č. 48135/06
- rozsudok EŠLP vo veci *ÖSTERREICHISCHE VEREINIGUNG ZUR ERHALTUNG, STÄRKUNG UND SCHAFFUNG EINES WIRTSCHAFTLICH GESUNDEN LAND- UND FORSTWIRTSCHAFTLICHEN GRUNDBESITZES v. Rakúsko* z 28. 11. 2013, sťažnosť č. 39534/07
- rozsudok EŠLP vo veci *Roşiianu v. Rumunsko* z 24. 06. 2014, sťažnosť č. 27329/06
- rozsudok EŠLP vo veci *MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG v. Maďarsko* z 08. 11. 2016, sťažnosť č. 18030/11
- rozsudok EŠLP vo veci *Bubon v. Rusko* zo 07. 02. 2017, sťažnosť č. 63898/09
- rozsudok EŠLP vo veci *CANGI v. Turecko* z 29. 11. 2019, sťažnosť č. 24973/15
- rozsudok EŠLP vo veci *Mikiashevili a iní v. Gruzínsko* z 19. 01. 2021, sťažnosti č. 18865/11 a 51865/11
- rozsudok EŠLP vo veci *Chumak v. Ukrajina* z 18. 03. 2021, sťažnosť č. 23897/10
- rozsudok EŠLP vo veci *Association BURESTOP v. Francúzsko* z 01. 07. 2021, spojené sťažnosti č. 56176/18, 56189/18, 56232/18, 56236/18, 56241/18 et 56247/18
- rozsudok EŠLP vo veci *Saure v. Nemecko* z 19. 10. 2021, sťažnosť č. 6106/16
- rozsudok EŠLP vo veci *Hajiyev v. Azerbajdžan* z 09. 12. 2021, sťažnosti č. 19925/12 a 47532/13.
- rozsudok EŠLP vo veci *Šeks v. Chorvátsko* z 03. 02. 2022, sťažnosť č. 39325/20